

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prostý elektronický podpis dle EIDAS v soudní praxi

Ohledně prostého elektronického podpisu v režimu EIDAS z pohledu dodržení písemné formy toho bylo napsáno mnoho a řečeno patrně již vše důležité. Nemá proto smysl na tomto místě názory z obou táborů znovu opakovat. Cílem tohoto příspěvku je poukázat na rozhodovací praxi nižších soudů napříč Českou republikou, ze které plyne značně rezervovaný (konzervativní) postoj k tomuto druhu elektronického podpisu, což se dalo odhadovat. Na rozhodnutí vrcholných soudních instancí si však musíme ještě nějaký čas počkat. Nuže tady jsou.

[1] Rozsudek Okresního soudu v Benešově sp. zn. 18 C 225/2021, ze dne 21. 12. 2021:

„Soud vyzval žalobkyni usnesením čj. 18 C 225/2021-10 ze dne 13.10. 2021, aby dotvrdila, zda a jakým způsobem prověřila úvěruschopnost žalovaného a aby dotvrdila takové skutečnosti, z nichž by vyplývalo, že úvěrovou smlouvu uzavřela právě s žalovaným, a že tvrzený prostý elektronický podpis byl na smlouvu připojen právě žalovaným, a to takovým způsobem, aby bylo možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat, a aby na osvědčení svých tvrzení předložila soudu příslušné listiny...

*Soud má za prokázané, že žalobkyně s žalovaným jednali, že si žalovaný zřídil u žalobkyně klientský účet, že požádal o úvěr, a že mu byl zaslán návrh smlouvy o úvěru. Rovněž soud nemá na základě předložených a provedených důkazů pochybnost o tom, že žalobkyně zaslala žalovanému SMS kód k potvrzení přijetí návrhu úvěrové smlouvy, **avšak nemá již prokázáno, že žalovaný zasláním kódem podepsal právě smlouvu předloženou žalobkyní. Samotná úvěrová smlouva v elektronické podobě - tj. soudu předložený PDF dokument - neobsahuje žádné záznamy o tom, že by k němu byly připojeny podpisy (tj. data v elektronické podobě, která by byla připojena k jiným datům - smlouvě), tj. žádné záznamy o tom, že by elektronická smlouva obsahovala kvalifikovaný či uznávaný elektronický podpis (a ani údaje o připojení jakýchkoliv dalších dat ke smlouvě, jež by mohly být považovány za podpis ve smyslu ustanovení článku 26 eIDAS).** Je-li do textu písemnosti pojat údaj o tom, kdy k podpisu mělo dojít, nejde o podpis, ale výlučně o grafický odraz nějakého tvrzení, nikoliv data připojená k jiným datům umožňujícím ověřit, že po jejich připojení již dokument nedoznal žádné změny. **Pokud jde o podpis smlouvy samotnou žalobkyní, není soudu zjevné, jak je možné do elektronického dokumentu pojmout vlastnoruční podpis, tedy opět může již pouze o grafickou podobu, tentokrát vlastnoručního podpisu, která byla vložena přímo do dat dokumentu, nikoliv k datům obsahujícím smlouvu připojený.**“*

[2] Rozsudek Okresního soudu v Chomutově sp. zn. 7 C 339/2021, ze dne 12. 1. 2022:

„Elektronický podpis, jenž je postaven na roveň podpisu vlastnoručnímu, je ve smyslu přímo použitelného nařízení eIDAS pouze kvalifikovaný elektronický podpis (tj. podpis vytvořený kvalifikovaným prostředkem). Ve smyslu článku 26 eIDAS lze za podpis, jenž důvěryhodně identifikuje osobu podepisující označit i zaručený elektronický podpis, jenž je jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňuje její jednoznačnou identifikaci, je vytvořen pomocí dat pro vytváření elektronických podpisů a je k podepisovanému dokumentu připojen tak, že je možné zjistit jakoukoliv

následující změnu dat. Tedy takový podpis, který je v terminologii zákona č. č. [297/2016](#) Sb., podřazen pod termín uznávaný elektronický podpis. **Jiné podpisy nelze bez dalšího považovat za podpisy postavené na roveň vlastnoručního podpisu, resp. podpisy důvěryhodně identifikující podepisující osobu. Má-li být elektronický podpis uznán za podpis konkrétní osoby, musí být prokázáno, že splňuje všechny podmínky stanovené v článku 26 eIDAS...**

Předložená smlouva o úvěru není opatřena podpisem žalovaného. **Za žalovaného byla elektronická smlouva podepsána kódem. Samotná úvěrová smlouva v elektronické podobě neobsahuje žádné záznamy o tom, že by k němu byly připojeny podpisy (tj. data v elektronické podobě, která by byla připojena k jiným datům - smlouvě), tj. žádné záznamy o tom, že by elektronická smlouva obsahovala kvalifikovaný či uznávaný elektronický podpis a ani údaje o připojení jakýchkoliv dalších dat ke smlouvě, jež by mohly být považovány za podpis. Kód měl být žalovaným připojen na smlouvu, ze smlouvy předložené žalobkyní však nevyplývá, kdy a jak k ní byl výše uvedený kód připojen, a že po té, kdy k ní byl tento kód připojen, je možné zjistit jakoukoliv dodatečnou změnu smlouvy. Dále nebylo prokázáno, že by kód byl připojen právě žalovaným, a že by právě žalovaný byl tím, kdo jej na smlouvu připojil. Soud proto uzavřel, že žalobkyně neunesla důkazní břemeno ohledně tvrzeného uzavření předmětné smlouvy.“**

[3] Rozsudek Okresního soudu v Ostravě sp. zn. 30 C 365/2021, ze dne 25. 1. 2022:

„V předložené úvěrové smlouvě bylo uvedeno, že žalovaná tuto smlouvu podepsala elektronicky. Podle zák. č. [397/2016](#) Sb., o službách vytvářejících důvěru v elektronické transakce, v němž jsou zakotveny požadavky na elektronický podpis, lze k podepisování elektronickým podpisem použít kvalifikovaný elektronický podpis (srov. § 5), uznávaný elektronický podpis (srov. § 6), nebo případně jiný typ elektronického podpisu (srov. § 7), tj. všechny typy elektronických podpisů, které zná nařízení eIDAS (nařízení EU [číslo] 2014). **Podle legální definice elektronického podpisu uvedené v čl. 3 bodu 10 nařízení eIDAS lze za elektronický podpis považovat jakákoliv data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena, a která podepisující osoba používá k podepsání. Přestože elektronický podpis je vymezen velmi široce, nelze za něj považovat pouhé uvedení jména a příjmení žalovaného a dodatku o SMS verifikaci samo o sobě neumožňuje přesně identifikovat podepisující osobu.**

Soud tedy opakovaně konstatuje, že v řízení nevzal za prokázáno, že by mezi žalobkyní jako úvěrující a žalovanou jako úvěrovaným byla uzavřena smlouva o tvrzeném obsahu. Nedodržení písemné formy podle ust. § 104 zákona o spotřebitelském úvěru sice nemá za následek neplatnost smlouvy o úvěru, nicméně z této listiny se uzavření smlouvy žalovanou nepodává a v řízení nebylo prokázáno, že by text této listiny odpovídal projevu vůle žalované.“

[4] Rozsudek Okresního soudu v Blansku sp. zn. 3 C 173/2021, ze dne 2. 12. 2021:

„ZSVD nově stanoví, že k podepisování listin mezi soukromými osobami lze použít všechny typy elektronického podpisu, tedy i prostý elektronický podpis, který nenaplnuje požadavky kladené na vyšší formy elektronických podpisů (tj. zaručený elektronický podpis či kvalifikovaný elektronický podpis). ZSVD tak zrovnoprávněuje při jednání v soukromoprávních vztazích všechny formy elektronického podpisu s vlastnoručním podpisem jednatelky osoby. Základní formu elektronického podpisu eIDAS definuje velmi široce, neboť za elektronický podpis považuje jakákoliv „data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena, a která podepisující osoba používá k podepsání“. Takovýmto prostým elektronickým podpisem tedy může být cokoli (jakákoliv data), co někdo (podepisující osoba) vnímá jako svůj podpis, a také to takto použije – tak, že to „nějak přidruží“ k tomu, co chce podepsat (viz: připojí či logicky

spojí).

České právo tedy nezná pouze jeden druh elektronického podpisu, ale rozlišuje různé druhy, přičemž právní důsledky spojuje s jakýmkoliv elektronickým podpisem. Obyčejným, prostým elektronickým podpisem může být nejen např. skenovaný vlastnoruční podpis, nebo speciální kód (PIN, heslo, ID apod.), kterým osoba disponuje, ale i řetězec jednotlivých znaků tvořících jméno a příjmení v textu zprávy zaslané z určité adresy elektronické pošty. Nicméně v rámci soudního řízení je nutné takové uzavření smlouvy prokázat.

Žalobkyně tvrdila, že žalovaný se zaregistroval zadáním osobních údajů včetně telefonního čísla a e-mailové adresy, čímž zahájil kroky ke zřízení uživatelského účtu; následně byl žalovanému v rámci webového rozhraní zaslán návrh úvěrové smlouvy, což žalovaný odsouhlasil verifikačním kódem s tím, že kód nahrazuje fyzický podpis smlouvy. K žádné z těchto tvrzených skutečností však žalobkyně nenavrhla důkazy, kterými by bylo možné prokázat, že k takovému průběhu událostí opravdu došlo. Mohl by např. být navržen důkaz počítačovým systémem, který obsahuje záznamy údajů o právních jednáních. Pokud by zároveň bylo prokázáno, že se záznamy provádějí se systematicky a posloupně a jsou chráněny proti změnám, mohla by se uplatnit vyvratitelná právní domněnka stanovená v § 562 odst. 2 o. z., že záznamy v takovém elektronickém systému jsou spolehlivé. Důkaz počítačovým systémem však navržen nebyl a z důkazů, které žalobkyně navrhla a předložila, nevyplývá, že by žalovaný (elektronickým) podpisem vyjádřil svůj souhlas se smlouvou. Proto není možné uzavřít, že by žalovaný byl smlouvou vázán.

V daném případě tedy nebylo v řízení prokázáno, že by účastníci uzavřeli tvrzenou smlouvu o úvěru, proto jim ani nemohla vzniknout žádná smluvní práva ani povinnosti.“

[5] Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 sp. zn. 9 C 104/2021, ze dne 20. 12. 2021:

„Ze shora uvedeného nepochybně vyplývá, že písemné právní jednání (písemnost) v elektronické podobě nelze platně podepsat tzv. prostým elektronickým podpisem, ale pouze zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu a vytvořeným pomocí prostředku pro bezpečné vytváření podpisu, resp. uznávaným elektronickým podpisem. Jiná (nižší) úroveň elektronického podpisu zjevně neumožňuje dosáhnout na základě tohoto elektronického podpisu „jednoznačného ověření“ identity podepsané osoby a už vůbec neumožňuje zjistit jakoukoli následnou změnu dat. Uvedená jednoznačnost je ale nejen zákonným znakem všech úrovní elektronického podpisu, ale i účelem, proč je podpis vyžadován, obdobně jako u vlastnoručního podpisu. To vše s tím rozdílem, že nyní užívaná technologie elektronického podepisování na bázi asymetrické kryptografie skutečně umožňuje při plnění zákonných požadavků na užívání dat a prostředků pro vytváření elektronického podpisu dosáhnout ještě vyšší úroveň jistoty o totožnosti podepsané osoby, než v případě vlastnoručního podpisu. Jde právě o zjištění v rovině „jednoznačnosti“ (100%, tedy ano/ne), nikoli v rovině převažující pravděpodobnosti. Tato cenná vlastnost technologie elektronického podepisování by měla být využívána a nikoli relativizována či ignorována tím, že za elektronický podpis je vydáváno i to, co elektronickým podpisem zjevně není. V tomto směru ostatně zákon o elektronickém podpisu ve svém současném znění není technologicky neutrální, jak bylo původně zamýšleno, požadované kvalitě elektronického podpisu vyhovuje technologie vytváření elektronických podpisů založeným na datech a prostředcích pro vytváření elektronického podpisu a s tím spojených certifikátech určité kvality (pouze kvalifikovaných certifikátech) od důvěryhodného (akreditovaného) poskytovatele. Tato technologie umožňuje prostřednictvím asymetrické kryptografie jednoznačně spojit elektronický podpis (vypočítané číslo) s konkrétní podepisující osobou prostřednictvím dat pro vytváření podpisu

(soukromého klíče), které podepisující osoba může a musí udržet pod svou výhradní kontrolou (jako tajemství). Je také umožněno v případě připojení takového elektronického podpisu k datové zprávě zjistit (při ověření elektronického podpisu) jakoukoliv následnou změnu podepsaných dat, což jiné technologie zatím neumožňují.

Z hlediska výkladu § 561 odst. 1 o. z., ve spojení s adaptačním zákonem nelze odhlédnout ani od toho, že pro veškeré procesní úkony je v českém právním řádu podle § 5 a § 6 adaptačního zákona a podle všech procesních předpisů vyžadován tzv. uznávaný elektronický podpis, tedy ještě vyšší kvalita elektronického podpisu, než je zaručený elektronický podpis. **Je proto logické, aby pro hmotně právní jednání v elektronické podobě, kterým se právní vztahy v písemné formě zakládají, mění nebo ruší, byla vyžadována nejméně stejná kvalita elektronického podpisu jako pro procesně právní jednání, kterým se práva a povinnosti pouze vymáhají.**

Podle názoru soudu proto nelze za platný elektronický podpis považovat vypsání jména a příjmení v datové zprávě (emailu, např. formou tzv. emailové patičky), nebo uvedení přihlašovacího jména (tzv. ID nebo login) a zadání hesla ([příjmení]) spojené s následným, „odkliknutím“ určitého dokumentu na konkrétní internetové stránce, popřípadě odeslání SMS zprávy z mobilního telefonu určité osoby, telefonické potvrzení souhlasu nebo identity (prokazované nahrávkou hlasu), odeslání finančních prostředků z určitého účtu, zjištění IP adresy použité pro připojení k internetu a podobně. Nic z toho totiž z hlediska technologických vlastností samo o sobě objektivně neumožňuje jednoznačnou identifikaci podepsané osoby, vytvoření takových, „podpisů“ není pod výhradní kontrolou konkrétní (identifikované a autentizované) osoby. Nejsou také s podepsanými daty nijak pevně technicky spojeny, natož ve smyslu ověření integrity (nezměnitelnosti) podepsaných dat (zpětného určení obsahu jednání). Opačným výkladem by za písemné právní jednání opatřené elektronickým podpisem bylo možné považovat nejen prosté emaily, SMS zprávy, ale i sdělení na sociálních i komunikačních sítích nejrůznějšího druhu (např. Facebook, WhatsApp apod.), kde jednotlivé fyzické osoby mohou vystupovat pod smyšlenými nebo cizími identitami, tyto libovolně měnit či množit. Bylo by nutné rezignovat na požadavek jistoty o zachování původního obsahu písemného jednání i na požadavek jistoty o podepsané osobě (jednoznačnost). Ve světě elektronických dokumentů je navíc padělání identity a nezjistitelné změny obsahu dokumentů mnohem snazší, než ve světě listinných dokumentů a tomu musí odpovídat i výklad příslušných ustanovení tak, aby byl zachován účel a smysl zákona (§ 2 o. z.).

S ohledem na shora uvedené dospěl soud k závěru, že smlouva nebyla platně elektronicky podepsána žalovanou, neboť není opatřena platným uznávaným elektronickým podpisem, resp. vůbec žádným elektronickým podpisem (ani zaručeným). Při právním jednání učiněném elektronickými prostředky je písemná forma zachována umožňuje-li zachycení jejího obsahu a určení jednající osoby. V daném případě byly přihlašovací údaje známy jak žalovanému, tak i právní předchůdkyni žalobkyně, případně správci sítě. **Ze skutečnosti, že byly případně přihlašovací údaje zadány do webové aplikace, proto nelze s jistotou dovozovat, že je tam zadal právě žalovaný. Jestliže nebylo možno určit jednající osobu, nebyla dodržena písemná forma smlouvy o spotřebitelském úvěru a právní předchůdkyni žalobkyně, jakož ani následně žalobkyni, nevznikl nárok na zaplacení jiných částek než jistiny dluhu.“**

[6] Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 sp. zn. 18 C 198/2021, ze dne 13. 9. 2021:

„Nad to shora specifikované Nařízení eIDAS, které zavazuje všechny členské státy Evropské unie, tedy včetně Německa, jehož právo mělo být dle (údajně) akceptovaných všeobecných smluvních podmínek v této věci použito, a má přednost před vnitrostátní právní úpravou, vymezuje v čl. 25 předpoklady, „kvalifikovaného elektronického podpisu“, které musí být naplněny, aby byla

jednoznačně a nezaměnitelně určena (identifikována) podepisující se osoba. Jen takový elektronický podpis tedy může bez pochybností určit jednající osobu, která se na smlouvu podepsala. Podle čl. 26 Nařízení eIDAS, upravující další elektronický podpis – „zaručený elektronický podpis“, vyžaduje, aby byl jednoznačně spojen s podepisující osobou a umožnil její identifikaci. I tento podpis tak umožňuje se značnou úrovní důvěry identifikovat (ztotožnit) podepsanou osobu. **Všechny ostatní elektronické podpisy je soud sice povinen přijmout jako důkaz (ve smyslu čl. 25 bod 1. Nařízení eIDAS), avšak bez dalších tvrzení a důkazů, které v dané věci nabídnuty nebyly, nelze mít za prokázané, že elektronický podpis je podpisem (údajně) jednající osoby. Jiné elektronické podpisy již identitu podepsané osoby nikterak nezaručují. Tímto jiným, tj. nezaručeným elektronickým podpisem jsou i údajné podpisy postupitelů nároků - žalobců, které byly de facto jako obrázek podpisu sejmuty z jiné (elektronické) listiny a následně vloženy do písemností označených jako postupní smlouvy. Fakticky se tak nemuselo jednat ani o podpis osoby uvedené jako postupitel a tento obrázek podpisu mohl být dokonce sejmut z jiného dokumentu a bez vůle uvedené osoby podepsat postupní smlouvu mohl být vložen do předmětného dokumentu označeného jako postupní smlouva. I s ohledem na shora uvedené, nelze žalobci předkládané postupní smlouvy považovat za platně uzavřené a právní jednání učiněné postupníky za platná (k neplatnosti postupní smlouvy také srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2020 č. j. 25 Co 221/2020 - 103).“**

[7] Rozsudek Okresního soudu v Berouně sp. zn. 10 C 305/2021, ze dne 28. 12. 2021:

„Ve smyslu ustanovení § 561 odst. 1 o.z. je k platnosti smlouvy třeba, aby k ní žalovaný připojil svůj podpis. Elektronický podpis, jenž je postaven na roveň podpisu vlastnoručního, je ve smyslu přímo použitelného nařízení eIDAS pouze kvalifikovaný elektronický podpis (tj. podpisem vytvořeným kvalifikovaným prostředkem = v české terminologii rovněž označovaný jako „kvalifikovaný elektronický podpis“). Ve smyslu článku 26 eIDAS lze za podpis, jenž důvěryhodně identifikuje osobu podepisující označit i zaručený elektronický podpis (= v českém terminologii označovaný „zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném certifikátu pro elektronický podpis“), jenž je jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňuje její jednoznačnou identifikaci, je vytvořen pomocí dat pro vytváření elektronických podpisů a je k podepsovanému dokumentu připojen tak, že je možné zjistit jakoukoliv následující změnu dat. Tedy takový podpis, který je v terminologii zákona č. č. [297/2016](#) Sb., podřazen pod termín uznávaný elektronický podpis. **Jiné podpisy nelze bez dalšího považovat za podpisy postavené na roveň vlastnoručního podpisu, resp. podpisy důvěryhodně identifikující podepisující osobu. Má-li být elektronický podpis uznán za podpis konkrétní osoby, musí být prokázano, že splňuje všechny podmínky stanovené v článku 26 eIDAS...**

Na podkladě shora uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že podaná žaloba není uplatněna po právu, neboť mezi účastníky nedošlo k platnému uzavření smlouvy o zápůjčce. **Žalobkyně dostatečně neosvědčila, jakým způsobem byla tato smlouva mezi účastníky uzavřena, a to přesto, že k tomuto byla vyzvána usnesením ze dne 11. 11. 2021. Samotná smlouva v elektronické podobě - tj. soudu předložený PDF dokument - neobsahuje žádné záznamy o tom, že by k němu byly připojeny podpisy (tj. data v elektronické podobě, která by byla připojena k jiným datům - smlouvě), tj. žádné záznamy o tom, že by elektronická smlouva obsahovala kvalifikovaný či uznávaný elektronický podpis a ani údaje o připojení jakýchkoliv dalších dat ke smlouvě, jež by mohly být považovány za podpis. Soud tak nemá za prokázané, že by předmětná smlouva byla uzavírána právě s žalovaným, a že i pokud by byla uzavírána se žalovaným, že tento ji uzavřel právě s tímto obsahem, tedy, že mezi žalobkyní a žalovaným vznikl vztah o zápůjčce.“**

[8] Rozsudek Okresního soudu v Jičíně sp. zn. 11 C 50/2021, ze dne 25. 11. 2021:

„...Rovněž ani nebylo dostatečně prokázáno, že by došlo k uzavření smlouvy o úvěru dle § 561 odst. 2 o.z., protože nebylo možné dostatečně ověřit totožnost osoby, která jako dlužník měla komunikovat s věřitelem a že byl žalovaný seznámen a uzavíral smlouva v podobě, jakou jí nyní předkládá žalovaný. Nebylo doloženo, že při uzavírání smlouvy užitý prostředky zakládající odpovídají úroveň záruky dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 eIDAS. Soud odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Praze sp. zn. 27 Co 327/2018, kde se uvádí: „ Při písemném právním jednání podle ustanovení § 561 odst. 1 o.z. nelze (vlastnoruční) podpis jednající osoby nahradit v elektronické podobě jakýmkoli elektronickým podpisem, ale jen takovým elektronickým podpisem jednající osoby, který je alespoň zaručený a navíc je založen na kvalifikovaném certifikátu, zejména uznávaným nebo kvalifikovaným elektronickým podpisem. Písemná forma právního jednání učiněného elektronickými prostředky v elektronickém systému není ve smyslu ustanovení § 562 odst. 1 a 2 o.z. zachována, jestliže byly místo dostatečně důvěryhodného elektronického podpisu (§ 561 odst. 1 o.z.) použity elektronické prostředky takových vlastností, které v době, kdy je právní jednání činěno, neumožňují zachycení obsahu právního jednání a určení osoby, která toto jednání činí (jednající osoby), se značnou úrovní důvěry. Určení obsahu právního jednání a jednající osoby musí být možné s dostatečnou spolehlivostí již na základě použitých elektronických prostředků, nikoli až z následných jiných okolností (faktické chování, nesporné tvrzení apod.).“

[9] Rozsudek Okresního soudu v České Lípě sp. zn. 48 C 347/2021, ze dne 20. 10. 2021:

„...Jiným předpisem se myslí zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce a nepochybně i přímo použitelné nařízení eIDAS. Uvedené předpisy sice umožňují užít k podpisu právního jednání tzv. prostý elektronický podpis (který však současně nijak nedefinují), tedy podpis za užití PIN kódu, soud však dospěl k závěru, že takový prostý elektronický podpis nemůže vyvolat žádané právní účinky, tj. platné uzavření smlouvy o zápůjčce. Tzv. prostému elektronickému podpisu totiž nelze přiznat účinky rovnocenné vlastnoručnímu podpisu u doposud „ standardní“ listinné písemné formy právního jednání. Samotné přímo použitelné nařízení eIDAS totiž ve svém čl. 25 odst. 2 právní účinky rovnocenné s vlastnoručním podpisem spojuje pouze s kvalifikovaným elektronickým podpisem, kterým logicky tzv. prostý elektronický podpis není. Pokud by tzv. prostý elektronický podpis měl mít stejné účinky jako podpis vlastnoruční, nepochybně by součástí nařízení nebyl právě čl. 25 odst. 2 nařízení eIDAS, který dané účinky spojuje teprve s vyšší úrovní elektronického podpisu. Na tom nic nemění ani čl. 25 odst. 1 nařízení eIDAS.

Předložená smlouva o zápůjčce nebyla podepsána kvalifikovaným elektronickým podpisem, nelze přiznat účinky podpisu podle § 561 odst. 1 o. z. tzv. prostému elektronickému podpisu, protože se nejedná o elektronický podpis, se kterým by byly spojeny účinky vlastnoručního podpisu v písemné formě. Protože se zároveň jedná o podmínku, se kterou je spojena platnost právního jednání (§ 561 odst. 1 o. z.), smlouva o zápůjčce je proto neplatná (§ 588 o. z.).“

[10] Rozsudek Okresního soudu v Mostě sp. zn. 32 C 59/2021, ze dne 7. 9. 2021:

„Jak vyplývá ze shora cit. ust. § 562 odst. 1 o. z., jakož i z požadavků na právní jednání obecně, musí být při právním jednání učiněném elektronickými prostředky možné jednoznačné určení jednající osoby. Soud je přesvědčen, že v posuzovaném případě způsob vedení jednání o uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru neumožňoval jednoznačné určení osoby jednající jako žadatel o úvěr. Právní předchůdce žalobce neměl při uzavírání smlouvy k dispozici fotokopii občanského průkazu žalovaného ani fotokopii jiných dokumentů. Na základě těchto údajů zaslal na telefonní číslo uvedené v žádosti o úvěr, o němž však nebylo (a dosud není) zřejmé, zda patří

žalovanému, SMS v rozhodnutí úvěřujícího o poskytnutí úvěru, čímž byla dle tvrzení žalobce smlouva o úvěru uzavřena. Dle názoru soudu, nelze jednoznačně uzavřít, že osobou, která smlouvu o úvěru údajně elektronicky uzavřela, byl právě žalovaný. Při uzavření předmětné smlouvy pomocí elektronických prostředků komunikace na dálku tedy nebylo možno jednoznačně identifikovat osobu žadatele o úvěr. Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že bylo soudem dodatečně, až v průběhu soudního řízení dotazem na příslušnou banku (viz v podrobnostech výše), zjištěno, že žadatelem uvedené číslo bankovního účtu označuje účet vedený bankou pro žalovaného. Vliv na toto zjištění nemá ani skutečnost, že žalovaný byl v průběhu řízení nečinný.

Dále je soud přesvědčen, že odeslání žádosti o úvěr osobou jednající s právním předchůdcem žalobce při sjednávání smlouvy o spotřebitelském úvěru nemá ani náležitosti prostého elektronického podpisu ve smyslu čl. 3 bodu 10 eIDAS. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že aby bylo možno data v elektronické podobě považovat za elektronický podpis, musí být nejen připojena k jiným datům v elektronické podobě (či s nimi být logicky spojena), ale zároveň se musí jednat o data, která jednající osoba používá k podepsání. Pouhá skutečnost, že určitá data, např. autorizační kód, jsou připojena k elektronické zprávě, nemůže vést k závěru, že taková data podepisující osoba (obvykle) používá k podepsání. Proto nelze autorizační kód a tím méně prosté odeslání elektronické žádosti o úvěr považovat ani za prostý elektronický podpis. Prostým elektronickým podpisem může být např. biometrický podpis, tedy elektronicky zachycený obraz vlastnoručního podpisu jednající osoby.

Soud je tak přesvědčen, že v daném případě nedošlo k uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru, neboť elektronické prostředky použité právním předchůdcem žalobce při sjednávání smlouvy neumožňovaly určení jednající osoby, a to ani na základě elektronického podpisu.“

[11] Rozsudek Okresního soudu ve Zlíně sp. zn. 26 C 62/2021, ze dne 10. 11. 2021:

„Soud po zhodnocení provedeného dokazování musel v rámci právního hodnocení uzavřít, že žalobkyně neprokázala, že smlouvu s žalovanou uzavřela. Z žalobkyní popsaného postupu při uzavření smlouvy žalobkyně prokázala jen to, že na telefonní číslo byl zaslán SMS kód pro ověření účtu a zaslána kopie (scan) občanského průkazu žalované. To, zda přímo žalované byl předložen návrh smlouvy, který opravdu žalovaná elektronicky (zasláním SMS kódu) podepsala, však prokázáno nebylo. Tento závěr nemohl soud učinit ani z důkazu prokazujícího splnění podmínky specifikované ve všeobecných obchodních podmínkách, kdy identifikace zákazníka na dálku měla proběhnout prostřednictvím zaslání kopie (scanu) jeho průkazu totožnosti zároveň s tzv. selfie fotografií obličeje zákazníka. Ze strany žalobkyně však byla doložena pouze kopie občanského průkazu žalované bez potřebného tzv. selfie obličeje, jež by vyvrátila pochybnost o osobě jednající, tedy pochybnost, že informace (o osobních a majetkových poměrech, telefonním čísle a čísle bankovního účtu) sdělila a listiny (kopie občanského průkazu) zaslala právě žalovaná a nikoliv osoba třetí, jež měla tyto informace a listiny k dispozici. Žalobkyně žádný důkaz o identifikaci žalované bez vší pochybností neposkytla, a to ani po poučení soudu. Na tomto závěru soudu nic nemění podmínky stanovené v § 7 zákona č. [297/2016 Sb.](#), o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ani čl. 25 odst. 1, čl. 3 bod 10 eIDAS, protože SMS kód zasláný z telefonního čísla, ohledně kterého nebylo najisto ověřeno, že je činěn konkrétní osobou zákazníka, nemůže být postaven na roveň vlastnoručnímu podpisu učiněnému zákazníkem elektronicky nebo zaslánému ve formě scanu podepsané listiny (případně jako příloha e-mailu). Soud rovněž identifikaci žalované formou tzv. korunové transakce převodem 1 Kč z bankovního účtu zákazníka na účet žalobkyně a doložení dokladu potvrzujícího existenci bankovního účtu vedeného na jméno zákazníka, či tvrzenou částečnou úhradu dluhu ve výši 375 Kč z tohoto bankovního účtu,

nepovažuje za natolik přesvědčivou, že by nahradila dostatečnou identifikaci zákazníka při uzavření smlouvy, protože z nich nevyplývá, že by tyto částky byly skutečně zaplacený a kým. Současně žalobkyně neprokázala, že to byla žalovaná, kdo si objednal zboží a služby jí vyúčtované ve vyúčtování a projevil vůli žalobkyni zaplatit kupní cenu prostřednictvím účtu. V tomto směru byly žalobkyni předloženy objednávky zboží a služeb u společností listinami z vlastního (interního) systému žalobkyně, z nichž přímo nevyplývá, že by si tyto služby či zboží objednala právě žalovaná. Na předložených objednávkách (zboží od společnosti [webová adresa]) je sice uvedeno jméno žalované, ale adresa [adresa žalované], kde je adresa žalované [adresa], [obec]. Na ostatních objednávkách je žalovaná identifikována pouze jménem a příjmením.“

[12] Rozsudek Okresního soudu v Karviné pobočka Havířov sp. zn. 111 C 320/2021, ze dne 24. 11. 2021:

„Dle nařízení eIDAS účinky rovnocenné vlastnoručnímu podpisu má kvalifikovaný elektronický podpis, což je druh zaručeného elektronického podpisu založeného na kvalifikovaném certifikátu a je vytvořený pomocí kvalifikovaného prostředku. Dle zákona č. 297/2016 Sb. mají účinky rovnocenné vlastnoručnímu podpisu všechny druhy elektronických podpisů, tj. včetně prostého elektronického podpisu i zaručeného elektronického podpisu. V projednávané věci nebyl obsažen žádný úkon žalované, jenž by bylo možné označit za podpis, tím spíše za zaručený (kvalifikovaný) elektronický podpis. Ve smlouvě byl uveden kód, jeho přidělení právě a jen žalované doloženo ale nebylo. Proto tato smlouva nebyla uzavřena písemně.“

[13] Rozsudek Okresního soudu v Českém Krumlově sp. zn. 2 C 164/2021, ze dne 26. 11. 2021:

„Z citací uvedených v ustanovení je zřejmé, že žádost úvěrujícího o poskytnutí úvěru, ani potvrzení, uzavření“ úvěrové smlouvy zadáním kódu zaslání na zadané telefonní číslo formou SMS nesplňují požadavky na kvalitu zaručeného elektronického podpisu, tedy úvěrová smlouva nebyla elektronicky podepsána. Elektronický podpis s určitou kvalitou lze chápat jako alternativu k vlastnoručnímu podpisu. Pokud, elektronický podpis“ tuto kvalitu nemá, nelze jej považovat za, podpis“ osoby, která měla právně jednat. Žalovaný nedisponoval daty pro vytváření elektronických podpisů, která může s vysokou úrovní důvěry použít pod svou výhradní kontrolou. Kód zaslání formou SMS na telefonní číslo, o němž není ani známo, zda se jednalo o její číslo, nebo k němu měla výhradní přístup, taková data nepředstavuje. Zadané telefonní číslo mohlo patřit komukoliv, proto mohl s takovým kódem disponovat kdokoliv, kdo měl k dispozici identifikační údaje žalované. Za situace, kdy žalobkyně neprokázala, že byla uzavřena úvěrová smlouva, ani neprokázala, že příjemcem peněžních prostředků byl žalovaný, pak dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, pročez ji zamítl.“

[14] Rozsudek Okresního soudu v Kladně sp. zn. 208 C 129/2021, ze dne 12. 10. 2021:

„Smlouva o zápůjčce ke své platnosti nevyžaduje písemnou formu právního jednání, lze ji tedy uzavřít v libovolné formě (§ 559 o. z.). Proto se soud nezabýval tím, zda smlouva byla uzavřena elektronicky v písemné formě alespoň v souladu s § 562 o. z. Patrně nebyla, neboť ani podle tvrzení žalobkyně nebyly využity žádné elektronické služby důvěryhodné identifikace a autentizace žalované (v úrovni vysoké či alespoň značné) v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) [číslo] (Nařízení eIDAS). Z předložených dokumentů také nevyplývá, že by k danému právnímu jednání došlo v elektronickém systému, v němž jsou záznamy prováděny systematicky a posloupně a jsou chráněny proti změnám. Z hlediska § 561 o. z. je také zřejmé, že smlouva nebyla žalovanou elektronicky podepsána, a to nejen kvalifikovaným elektronickým podpisem (podle čl. 25 Nařízení eIDAS), ale ani některou z nižších úrovní elektronického podpisu (uznávaným či jen zaručeným elektronickým

podpisem).“

[15] Rozsudek Okresního soudu Praha-východ sp. zn. 35 C 130/2021, ze dne 17. 5. 2021:

*„Zákonodárce v § 562 odst. 1 o. z. připouští, aby jednání, které má být učiněno v písemné podobě, nebylo činěno toliko v listinné podobě, ale umožňuje, aby bylo učiněno i jiným způsobem, a to konkrétně elektronicky nebo jinými technickými prostředky. **Vyžaduje však v takovém případě způsob zachycení, který garantuje pro futuro přesný obsah jednání jednatelovy osoby (jeho neměnnost), a vyžaduje, aby jednání samo o sobě bylo schopno identifikovat jednatelovy osobu. Je při tom nepochybné, že tyto podmínky musí splňovat již samotné zachycení příslušného jednání a není možné jej dovozovat z jiných okolností věci (např. zaslání identifikační SMS s vygenerovaným kódem, zaslání identifikační platby z účtu jednatelovy osoby nebo držení kopií jeho dokladů totožnosti). Pokud ze samotného jednání není možné tyto 2 atributy (kdo a jak jednal) bezpečně zjistit, nelze než uzavřít, že jednání nebylo učiněno písemně.***

*V případě podpisu dokumentu jakýmkoliv elektronickým podpisem však obecně nejsou splněny podmínky zachování písemnosti, neboť ne každý elektronický podpis splňuje podmínky § 562 odst. 1 o. z. a nemá tak vlastnosti vlastnoručního podpisu. Nařízení eIDAS ve svém čl. 25 odst. 2 stanoví, že kvalifikovaný elektronický podpis má vlastnosti vlastnoručního podpisu. Nelze proto než uzavřít, že elektronické podpisy, které nejsou kvalifikované, nelze považovat za podpisy vlastnoruční. **Jiný výklad by činil toto ustanovení zcela nadbytečným. Ani z odst. 1 citovaného ustanovení nelze dovodit, že každý elektronický podpis zajišťuje stejné účinky jako podepsání dokumentu v listinné podobě. Toto ustanovení totiž ostatním elektronickým podpisům nedává schopnosti, které nemají, ale toliko zakazuje interpretujícím osobám ignorovat vlastnosti, které mají (pokud je mají).** Ani ustanovení § 7 adaptačního zákona nedává zde vyjmenovaným podpisům žádné vlastnosti, které sami o sobě nemají, toliko umožňuje uživatelům je používat v jiném styku než ve styku s orgány veřejné moci. **Elektronický podpis dává elektronickému dokumentu vlastnosti jednání v písemné formě, pouze pokud sám o sobě zajišťuje autentičnost obsahu jednání a jednatelovy osoby. Tyto vlastnosti splňuje kvalifikovaný nebo uznávaný elektronický podpis.***

Soud tak uzavírá, že není-li jednání opatřeno kvalifikovaným nebo uznávaným elektronickým podpisem jednatelovy osoby, případně není učiněno způsobem, kterým lze jednoznačně zachytit jeho obsah a totožnost jednatelovy osoby, nelze jednání považovat za jednání činěné v elektronické podobě s účinky smlouvy uzavřené písemně dle § 562 odst. 1 o. z. K obdobnému závěru ostatně dospěl Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne ze 17. 1. 2019, č. j. 27 Co 327/2018-142.

*V daném případě byla smlouva uzavřena způsobem, který neumožňuje bez dalších okolností věci zaručit autenticitu jednatelovy osoby v míře dostatečné pro identifikaci žalovaného s vysokou mírou pravděpodobnosti. **Totožnost žalovaného pro účely tohoto rozsudku byla zjištěna z okolností nezávislých na projevu vůle při uzavírání smlouvy. Za této situace tak nebyly splněny podmínky, které zákonodárce stanovil pro uzavření písemné smlouvy elektronickou formou. Soud tak uzavřel, že žalobce nedodržel povinnost uzavřít smlouvu písemně.***

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s

Plzeňská 3350/18
150 00 Praha 5 - Smíchov

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)